گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی
به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام شرکت ایران خودرو (سهامی عام)

گزارش حسابرسی صورت‌های مالی

اظهارنظر مشروط

۱ - صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه شرکت ایران خودرو (سهامی عام) شامل صورت‌های وضعیت مالی به‌تاریخ ۳۰ اسفند ۱۴۰۳ و صورت‌های سود و زیان، تغییرات در حقوق مالکانه و جریان‌های نقدی و همچنین صورت سود و زیان جامع تلفیقی برای سال مالی منتهی به‌تاریخ مزبور و یادداشت‌های توضیحی ۱ تا ۵۱ توسط این سازمان، حسابرسی شده است.

به‌نظر این سازمان، به‌استثنای آثار موارد مندرج در بندهای ۳، ۶ الی ۹ و ۱۳ و همچنین به‌استثنای آثار احتمالی موارد مندرج در بندهای ۲، ۴، ۵ و ۱۰ الی ۱۲ مبانی اظهارنظر مشروط، صورت‌های مالی یاد شده، وضعیت مالی گروه و شرکت در تاریخ ۳۰ اسفند ۱۴۰۳ و عملکرد مالی و جریان‌های نقدی گروه و شرکت را برای سال مالی منتهی به‌تاریخ مزبور، از تمام جنبه‌های با اهمیت، طبق استانداردهای حسابداری، به‌نحو منصفانه نشان می‌دهد.

مبانی اظهارنظر مشروط

۲ - صورت‌های مالی تلفیقی به‌شرح یادداشت توضیحی ۶-۱۹، شامل صورت‌های مالی حسابرسی نشده ۱۱ شرکت فرعی می‌باشد که جمع دارایی‌ها، بدهی‌ها و درآمد آنها به‌ترتیب مبالغ ۶۲۷٫۱۱۸ میلیارد ریال، ۵۹۰٫۱۷۱ میلیارد ریال و ۴۹۸٫۴۱۶ میلیارد ریال است. همچنین محاسبه ارزش ویژه شرکت‌های آذکرون و سیامکو (یادداشت توضیحی ۲۰) بر مبنای صورت‌های مالی حسابرسی نشده آنها صورت گرفته است. با توجه به موارد فوق و عدم امکان حسابرسی شرکت‌های مذکور، تعدیلات احتمالی که در صورت حسابرسی صورت‌های مالی شرکت‌های مذکور بر صورت‌های مالی تلفیقی مورد گزارش ضرورت می‌یافت، برای این سازمان مشخص نمی‌باشد.

۳ - در شرکت فرعی ایران خودرو دیزل، بخشی از فروش‌های سال مالی آتی را در سال مالی مورد گزارش ثبت می‌نماید. تعدیل حساب‌های گروه از این بابت ضروریست، در صورت اصلاح حساب‌ها اقلام مقایسه‌ای شامل درآمدهای عملیاتی، بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی و سود انباشته به‌ترتیب مبالغ ۱۶٫۳۹۵ میلیارد ریال، ۱۲٫۳۱۱ میلیارد ریال و ۴٫۰۸۴ میلیارد ریال افزایش می‌یابد. همچنین حساب‌های سال مالی مورد گزارش شامل درآمدهای عملیاتی، بهای تمام شده درآمدهای عملیاتی، دریافتنی‌های تجاری و سایر دریافتنی‌ها و سود قبل از مالیات به‌ترتیب مبالغ ۲۶٫۷۲۷ میلیارد ریال، ۱۹٫۷۸۸ میلیارد ریال، ۸٫۸۶۹ میلیارد ریال و ۶٫۹۳۹ میلیارد ریال کاهش و سرفصل‌های موجودی مواد و کالا و پیش‌دریافت‌ها به‌ترتیب مبالغ ۱۹٫۷۸۸ میلیارد ریال و ۱۷٫۸۵۸ میلیارد ریال افزایش خواهد یافت.

۴ - طبق قراردادهای منعقده سه‌جانبه فی‌مابین شرکت ایران خودرو دیزل (شرکت فرعی)، وزارت کشور و بانک First Islamic Investment Bank با موضوع فروش ۵٫۰۰۰ دستگاه ون و ۲٫۵۰۰ دستگاه اتوبوس به قیمت هر دستگاه به‌ترتیب ۳۸٫۱۰۰ یورو و ۱۴۲٫۲۱۰ یورو، تا پایان سال مالی مورد گزارش تعداد ۱٫۱۱۶ دستگاه ون و تعداد ۱٫۰۰۹ دستگاه اتوبوس تحویل گردیده است. به‌دلیل عدم واریز بهای خودروهای تحویلی توسط وزارت کشور به‌طور کامل، شرکت اقدام به تسویه کل مبلغ فروش از محل پیش‌دریافت اولیه نموده و مابه‌التفاوت را به حساب‌های دریافتنی (یادداشت توضیحی ۳-۲-۲۲) منظور نموده است. در این رابطه پیرو جلسه پیگیری و رفع اختلافات فی‌مابین سازمان شهرداری‌ها و دهیاری‌های کشور با شرکت فرعی ایران خودرو دیزل در مورخ ۱۴۰۳/۳/۸، وصول طلب ارزی شرکت ایران خودرو دیزل به مبلغ ۱۱۵ میلیون یورو منوط به ارائه مستندات ثبت سفارش‌های صورت گرفته از سوی بانک مرکزی شده است، در حالی‌که شرکت ایران خودرو دیزل اتوبوس‌ها و ون‌های تحویل شده را از محل منابع داخلی تأمین نموده است. با توجه به مراتب فوق به‌دلیل عدم دسترسی به مستندات و اطلاعات مورد لزوم درخصوص نحوه تسویه طلب، آثار احتمالی ناشی از موارد فوق بر صورت‌های مالی مورد گزارش، برای این سازمان مشخص نمی‌باشد.

۵ - با توجه به یادداشت توضیحی ۳-۵۰، مبلغ ۲۴۶٫۱۸۸ میلیارد ریال به عنوان خالص آثار ناشی از فروش محصولات به قیمت تکلیفی برای سال مالی مورد گزارش و جمعاً مبلغ ۱٫۵۸۰٫۳۸۵ میلیارد ریال برای سال‌های ۱۳۹۷ الی پایان سال مالی مورد گزارش به عنوان دارایی احتمالی افشا شده است. با توجه به نبود شواهد کافی مبنی بر محتمل بودن ورود منافع اقتصادی آتی، افشای مذکور برخلاف استانداردهای حسابداری می‌باشد.

۶ - براساس یادداشت توضیحی ۲-۱۶-۳، ذخیره مزایای پایان خدمت کارکنان شرکت و گروه براساس یک ماه آخرین حقوق ثابت و مزایای مستمر برای هر سال خدمت پرسنل محاسبه و در حساب‌ها منظور می‌گردد. لیکن پرداخت مزایای پایان خدمت در هنگام بازنشستگی بر مبنای بیش از یک ماه (غالباً ۶۰ روز و ۴۵ روز) آخرین حقوق و مزایای مستمر صورت می‌گیرد. با توجه به تداوم رویه مذکور در سنوات اخیر و تعهد عرفی ایجاد شده در شرکت و اغلب شرکت‌های گروه، کسری ذخیره از این بابت در حساب‌ها وجود دارد. تعدیل حساب‌ها از این بابت ضروری است، لیکن به‌دلیل عدم دسترسی به اطلاعات مورد لزوم، تعیین آثار آن بر صورت‌های مالی مورد گزارش میسر نشده است.

۷ - استانداردهای حسابداری درخصوص تجدید ارزیابی بعدی سرمایه‌گذاری‌ها و همچنین دارایی‌های ثابت مشهود شرکت‌های فرعی شامل زمین، ساختمان و ماشین‌آلات (یادداشت توضیحی ۲-۱۰-۳) علی‌رغم تفاوت با اهمیت ارزش منصفانه نسبت به مبلغ دفتری آنها، رعایت نگردیده است. تعدیل صورت‌های مالی گروه از بابت موارد فوق ضروری است، لیکن به‌دلیل نبود اطلاعات ارزش منصفانه دارایی‌های مذکور، تعیین تعدیلات مورد لزوم برای این سازمان امکان‌پذیر نمی‌باشد.

۸ - حساب‌ها و اسناد دریافتنی و پیش‌پرداخت‌های گروه (یادداشت‌های توضیحی ۲۲ و ۲۴)، شامل مبلغ ۲۵٫۲۰۶ میلیارد ریال مطالبات سنواتی (عمدتاً شامل مطالبات شرکت ایران خودرو دیزل مبلغ ۱۳٫۲۱۹ میلیارد ریال، شرکت ایران خودرو مبلغ ۱٫۹۰۸ میلیارد ریال، شرکت ایساکو مبلغ ۲٫۸۱۴ میلیارد ریال، شرکت ساپکو مبلغ ۱٫۷۰۲ میلیارد ریال) می‌باشد که از بابت آنها جمعاً مبلغ ۸٫۳۷۷ میلیارد ریال کاهش ارزش در حساب‌ها منظور گردیده است. همچنین

مطالبات ارزی شرکت به میزان ۱۶۷ میلیون دلار معادل مبلغ ۴٫۹۶۷ میلیارد ریال مربوط به سنوات قبل می‌باشد که تا تاریخ این گزارش وصول نگردیده است. همچنین مطالبات ارزی شرکت ایران خودرو دیزل به مبلغ ۹٫۰۴۵٫۶۷۰ دلار از شرکت ایران خودرو دیزل باکو معادل ۱۲۹ میلیارد ریال و ۸۸۶٫۰۰۰ یورو معادل مبلغ ۱۲ میلیارد ریال از شرکت هیوندا می‌باشد که به‌دلیل عدم تسویه، تسعیر نیز نگردیده است. مضافاً مبلغ ۶٫۸۰۱ میلیارد ریال موجودی مواد و کالا و دارایی‌های در جریان تکمیل گروه اقلام راکد می‌باشد. در ضمن چگونگی وصول مطالبات شرکت از شرکت مشترک ایران خودرو اتومبیل پژو - ایکاپ به مبلغ ۷٫۹۲۲ میلیارد ریال و شرکت توسعه فروش خودروکار به مبلغ ۴٫۸۶۱ میلیارد ریال مشخص نمی‌باشد. با توجه به موارد فوق، هرچند احتساب کاهش ارزش اضافی از بابت مطالبات و دارایی‌های در جریان تکمیل مذکور ضروری است، لیکن به‌دلیل عدم دسترسی به اسناد و مدارک و اطلاعات لازم از جمله تجزیه سنی مطالبات، نتایج پیگیری‌های حقوقی به‌عمل آمده درخصوص وصول مطالبات و دسترسی قابلیت بازیافت دارایی‌های مذکور، تعیین میزان آن برای این سازمان مقدور نگردیده است.

۹ - درخصوص وضعیت مالیاتی و بیمه‌ای گروه و شرکت موارد زیر قابل ذکر می‌باشد:

۹-۱- با توجه به یادداشت‌های توضیحی ۴۰ و ۳۷، در ارتباط با مالیات عملکرد سنوات قبل شرکت‌های گروه، به موجب برگهای تشخیص، قطعی، و آرای هیئت حل اختلاف مالیاتی صادره جمعاً مبلغ ۶۸٫۵۰۱ میلیارد ریال (عمدتاً شرکت اصلی مبلغ ۱٫۷۷۶ میلیارد ریال شرکت طراحی مهندسی قطعات ایران خودرو - ساپکو به مبلغ ۴۷٫۰۴۱ میلیارد ریال، شرکت ایران خودرو دیزل به مبلغ ۷٫۶۴۷ میلیارد ریال، شرکت ایران خودرو خراسان مبلغ ۶٫۲۷۲ میلیارد ریال و شرکت گسترش سرمایه‌گذاری ایران خودرو ۱٫۴۱۵ میلیارد ریال). به‌دلیل اعتراض شرکت‌ها، از این بابت بدهی مالیاتی در حساب‌ها منظور نشده است. مضافاً بابت عملکرد سال مالی مورد گزارش شرکت، به‌دلیل زیان ابرازی مالیات پرداختنی در حساب‌ها منظور نشده است.

۹-۲- درخصوص جرائم مالیات و عوارض بر ارزش افزوده و مالیات و عوارض شماره‌گذاری خودرو در سال‌های ۱۳۹۰ الی ۱۴۰۰ گروه مبلغ ۳۱۴٫۵۱۶ میلیارد ریال شامل مبلغ ۷۲٫۷۰۵ میلیارد ریال اصل و مبلغ ۲۴۵٫۲۹۱ میلیارد ریال جریمه شرکت

اصلی مبلغ ۶۶٫۱۶۲ میلیارد ریال، شرکت ساپکو مبلغ ۲۱۵٫۸۹۱ میلیارد ریال، شرکت ایران خودرو دیزل مبلغ ۱۶٫۱۵۶ میلیارد ریال، شرکت ایساکو مبلغ ۳٫۷۸۶ میلیارد ریال و شرکت قالب‌های پیشرفته مبلغ ۵٫۲۴۰ میلیارد ریال)، مطالبه گردیده است که به‌دلیل اعتراض شرکت‌ها ثبتی از این بابت در حساب‌ها به‌عمل نیامده است.

۳-۹- بابت جرائم موضوع ماده ۱۶۹ مکرر شرکت‌های گروه مبلغ ۱۳٫۷۱۹ میلیارد ریال (عمدتاً شرکت اصلی مبلغ ۲٫۷۳۱ میلیارد ریال، شرکت طراحی مهندسی قطعات ایران خودرو - ساپکو به مبلغ ۶٫۰۴۹ میلیارد ریال و شرکت ایران خودرو دیزل به مبلغ ۴٫۴۷۸ میلیارد ریال) بدهی در حساب‌ها منظور نگردیده است.

۴-۹- بابت مالیات حقوق و تکلیفی و بیمه سنوات قبل گروه مبلغ ۵٫۰۳۲ میلیارد ریال، مطالبه گردیده است که به‌دلیل اعتراض شرکت‌های ذیربط بدهی از این بابت در حساب‌ها منظور نشده است.

۵-۹- بدهی مالیات انتقالی در شرکت ساپکو بابت مازاد تجدید ارزیابی قالب‌ها در سال ۱۴۰۲ در آن شرکت، شناسایی نشده است.

با توجه به مراتب فوق، هرچند اصلاح حساب‌ها از بابت احتساب بدهی مالیاتی حداقل مبلغ ۱۵۹٫۹۵۷ میلیارد ریال در حساب‌های گروه ضروری است، لیکن تعیین مبلغ قطعی بدهی‌های ناشی از موارد مزبور، موکول به رسیدگی و اعلام نظر مراجع ذیربط می‌باشد.

۱۰- به‌شرح یادداشت توضیحی ۲-۴۸، درخصوص بخشی از سفارشات خارجی گروه نزد بانک‌های مختلف به مبالغ ۶٫۷۳۵٫۷۰۸ درهم، ۱۴۹٫۱۲۴٫۹۰۲ یوان چین (شرکت‌های ایران خودرو مبلغ ۳۸٫۴۶۹٫۹۷۶ یوان، ۷۹۵٫۶۸۰٫۰۰۰ وون (شرکت ایران خودرو)، ۳۸۶٫۵۴۶٫۲۱۳ ین ژاپن (شرکت ایران خودرو) و ۸۵٫۱۴۶٫۸۷۱ یورو (شرکت اصلی به مبلغ ۱۰٫۸۹۶٫۱۴۸ یورو)، تا تاریخ این گزارش رفع تعهد ارزی صورت نگرفته است. با توجه به سنواتی بودن برخی تعهدات و عدم دسترسی به مستندات و اطلاعات لازم، آثار احتمالی ناشی از رفع تعهدات مذکور، بر صورت‌های مالی مورد گزارش برای این سازمان مشخص نشده است.

۱۱- صورت‌تطبیق حساب‌های شرکت فرعی ساپکو با برخی تأمین‌کنندگان قطعات درخصوص سرفصل‌های پیش‌پرداخت‌ها و دریافتنی‌های تجاری و پرداختنی‌های تجاری دارای مغایرت به مبلغ ۷٫۸۰۳ میلیارد ریال (عمدتاً شرکت‌های اینتگریتد اتوپارت مبلغ ۲٫۰۹۳ میلیارد ریال و ایکو چین مبلغ ۴٫۶۰۹ میلیارد ریال می‌باشد. ضمناً به‌موجب صورت‌تطبیق حساب‌های گروه با شرکت‌های فرعی مبلغ ۱٫۳۹۴ میلیارد ریال اقلام باز بدهکار (شرکت ساپکو مبلغ ۱٫۱۷۶ میلیارد ریال) و مبلغ ۷٫۷۳۱ میلیارد ریال اقلام باز بستانکار (شرکت اصلی ۵۶۱ میلیارد ریال و شرکت ساپکو مبلغ ۶٫۸۷۱ میلیارد ریال) در حساب‌های فی‌مابین وجود دارد که رفع نشده است. ضمن اینکه اقلام باز بدهکار صورت‌تطبیق‌های شرکت‌های خارجی با شرکت‌های گروه مبلغ ۳۶٫۷۶۰ میلیارد ریال عمدتاً (شرکت اصلی مبلغ ۳۳٫۵۲۹ میلیارد ریال و اقلام باز بستانکار صورت‌تطبیق‌های شرکت‌های خارجی با شرکت‌های داخلی گروه مبلغ ۱۴۵٫۳۶۲ میلیارد عمدتاً (شرکت اصلی ۷۶٫۱۵۴ میلیارد ریال، شرکت ایساکو مبلغ ۲٫۸۴۸ میلیارد ریال و شرکت ساپکو مبلغ ۲۸٫۶۳۱ میلیارد ریال) می‌باشد. همچنین تأییدیه‌های واصل نشده بابت حساب‌های دریافتنی مبلغ ۱۹٫۹۴۶ میلیارد ریال (عمدتاً شرکت اصلی مبلغ ۱۵٫۳۷۲ و ایران خودرو دیزل مبلغ ۲٫۸۹۴ میلیارد ریال) و حساب‌های پرداختنی مبلغ ۲۰٫۰۶۵ میلیارد ریال (عمدتاً شرکت اصلی مبلغ ۱۷٫۷۹۵، ایران خودرو دیزل مبلغ ۱٫۱۳۷ میلیارد ریال و محور خودرو مبلغ ۱٫۱۳۳ میلیارد ریال) و حساب‌های بانکی ارزی و ریالی به تعداد ۱۴ فقره شرکت اصلی تعداد ۷ فقره ارزی و ایران خودرو دیزل تعداد ۷ فقره واصل نشده است. مضافاً قراردادهای خرید محصولات تولیدی شرکت ایران خودرو تبریز، به امضای طرفین نرسیده و به تبع آن حساب‌های فی‌مابین با شرکت مذکور فاقد صورت تطبیق می‌باشد. با توجه به مراتب بالا و عدم اثبات موارد یاد شده از طریق سایر روش‌های حسابرسی، تعیین آثار احتمالی ناشی از دریافت تأییدیه و صورت‌تطبیق حساب‌های فی‌مابین و رفع مغایرت‌های یاد شده بر صورت‌های مالی مورد گزارش برای این سازمان مشخص نمی‌باشد.

۱۲- تا تاریخ این گزارش، قراردادهای خرید شرکت طراحی مهندسی و تأمین قطعات ایران خودرو - ساپکو (شرکت فرعی) با سازندگان قطعات برای سال مورد گزارش نهایی نشده و به صورت برآوردی به مبلغ ۲۹٫۵۴۶ میلیارد ریال (حدود ۱/۲ درصد خرید شرکت ساپکو در سال مورد گزارش) به عنوان تعدیل مبلغ خرید در حساب‌ها اعمال گردیده است. با توجه به قطعی نشدن قراردادهای فی‌مابین، تعیین آثار ناشی از هرگونه تعدیلات احتمالی در رابطه با مورد مذکور بر صورت‌های مالی گروه برای این سازمان مشخص نمی‌باشد.

۱۳- به‌شرح یادداشت توضیحی ۴-۴۰ صورت‌های مالی، طی سال مالی مورد گزارش مبلغ۹۴٫۷۵۸ میلیارد ریال دارایی مالیات انتقالی بابت زیان‌های تأیید شده سازمان امور مالیاتی در سال‌های قبل در حساب‌ها شناسایی گردیده است که آثار آن با توجه به تغییر پیش‌بینی آتی شرکت، بجای انعکاس در صورت سود و زیان سال به حساب سود و زیان انباشته ابتدای دوره منظور گردیده است. شایان ذکر است تعدیل مذکور تأثیری بر زیان انباشته و مالیات عملکرد سال مالی مورد گزارش شرکت ندارد.

۱۴- حسابرسی این سازمان طبق استانداردهای حسابرسی انجام شده است. مسئولیت‌های سازمان طبق این استانداردها در بخش مسئولیت‌های حسابرس و بازرس قانونی در حسابرسی صورت‌های مالی توصیف شده است. این سازمان طبق الزامات آیین رفتار حرفه‌ای سازمان حسابرسی، مستقل از گروه است و سایر مسئولیت‌های اخلاقی را طبق الزامات مذکور انجام داده است. این سازمان اعتقاد دارد که شواهد حسابرسی کسب شده به عنوان مبنای اظهارنظر مشروط کافی و مناسب است.

مسائل عمده حسابرسی

۱۵- منظور از مسائل عمده حسابرسی، مسائلی است که به قضاوت حرفه‌ای حسابرس، در حسابرسی صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه سال جاری، دارای بیشترین اهمیت بوده‌اند. این مسائل در چارچوب حسابرسی صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه و به‌منظور اظهارنظر نسبت به صورت‌های مالی مزبور، مورد توجه قرار گرفته‌اند و اظهارنظر جداگانه‌ای نسبت به این مسائل

ارائه نمی‌شود. علاوه بر مسائل درج شده در مبانی اظهارنظر مشروط، مسائل به‌شرح زیر به عنوان مسائل عمده حسابرسی که در گزارش حسابرسی اطلاع‌رسانی می‌شود، تعیین شده‌اند:

مسائل عمده حسابرسی	نحوه برخورد حسابرس
۱-۱۵- خرید قطعات و محصولات از اشخاص وابسته در شرکت اصلی به‌شرح یادداشت توضیحی ۲-۷ خرید از شرکت ساپکو در سال مورد گزارش به مبلغ ۱٫۸۶۵٫۰۶۵ میلیارد ریال معادل ۸۰ درصد از خرید کل بوده است. همچنین در سال مورد گزارش، طبق یادداشت توضیحی ۳-۴۹ مبلغ ۱٫۴۶۵٫۰۴۹ میلیارد ریال محصولات، مواد و قطعات از شرکت‌های وابسته خریداری گردیده است. با توجه به عمده بودن خریدهای انجام گرفته از شرکت ساپکو و سایر اشخاص وابسته و عمده بودن مبالغ و اهمیت افشای کافی و مناسب روابط با شرکت‌های مذکور، آثار معاملات با اشخاص وابسته در صورت‌های مالی به عنوان مسایل عمده حسابرسی سال مورد گزارش تعیین شده است.	**روش‌های حسابرسی برای اثبات خرید از اشخاص وابسته، شامل موارد زیر بوده اما محدود به این موارد نیست:** • ارزیابی رویه و فرآیندهای مورد استفاده مدیریت به‌منظور شناسایی و ثبت معاملات با اشخاص مرتبط. • طراحی و اجرای کنترل‌های اصلی مربوط به شناخت معاملات خرید قطعات و محصول. • سندرسی لازم درخصوص مبالغ شناسایی و افشا شده مربوط به معاملات با اشخاص وابسته. انجام و وارسی‌های لازم درخصوص مدارک و مستندات پشتوانه اینگونه معاملات از قبیل سفارش خرید، فاکتور خرید، مستندات دریافت کالا و رسید انبار صورت گرفته تا از وقوع و صحت افشاء معاملات اطمینان معقول کسب گردد. • کامل بودن و کفایت افشاء صورت گرفته درخصوص معاملات با اشخاص وابسته مطابق با الزامات قانونی مورد ارزیابی قرار گرفت. • به‌منظور حصول اطمینان از وقوع، صحت و کامل بودن افشاء معاملات با اشخاص وابسته، برای اشخاص وابسته صورت تطبیق با دفاتر اخذ و رفع موارد مهم مغایرت، در صورت‌های مالی پیگیری گردیده است. • مناسب بودن مبلغ خرید مواد، قطعات و محصولات با اجرای روش‌های زیر، مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته است: - بررسی قراردادهای فی‌مابین. - بررسی نرخ خرید قطعات، محصولات. • روش‌های تحلیلی به‌منظور شناسایی هرگونه معاملات صورت گرفته با اشخاص وابسته به‌کار گرفته شده و افشاء آن مدنظر بوده است.

تأکید بر مطلب خاص

۱۶- زیان انباشته گروه و شرکت

با توجه به یادداشت توضیحی ۷-۱۹، نتایج عملیات گروه و شرکت در سال مورد گزارش منجر به زیان خالص به‌ترتیب به مبالغ ۶۱٫۲۵۲ میلیارد ریال و ۱۹۶٫۵۴۰ میلیارد ریال گردیده که عمدتاً متاثر از عدم تعدیل قیمت فروش محصولات متناسب با افزایش بهای مواد اولیه و افزایش قیمت تمام شده تولیدات (عمدتاً ناشی از افزایش نرخ خرید قطعات) و تحمل هزینه مالی (یادداشت توضیحی ۱۲) می‌باشد. مضافاً زیان انباشته گروه و شرکت در پایان سال مالی مورد گزارش به‌ترتیب بالغ بر مبالغ ۱٫۲۰۸٫۳۹۷ میلیارد ریال و ۱٫۲۰۵٫۳۹۵ میلیارد ریال می‌باشد. همچنین برخی شرکت‌های گروه طی سال مالی مورد گزارش فاقد فعالیت بوده‌اند. با توجه به مراتب فوق تمهیداتی برای جبران زیان انباشته گروه و شرکت ضرورت دارد. اظهارنظر این سازمان در اثر مفاد این بند، مشروط نشده است.

۱۷- سرمایه‌گذاری در بانک پارسیان

همانگونه که در یادداشت‌های توضیحی ۳-۲۰ و ۵-۲۰ منعکس است، سرمایه‌گذاری گروه در بانک پارسیان به میزان ۳۲ درصد می‌باشد. براساس ماده ۵ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی (اصلاحی مورخ ۱۳۹۷/۴/۲۸) سقف مجاز تملک سهام بانک‌ها (بدون نیاز به اخذ مجوز بانک مرکزی جمهوری سلامی ایران) ۱۰ درصد و تملک بیش از ۱۰ درصد تا میزان ۳۳ درصد با اخذ مجوز از بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران مجاز می‌باشد. همچنین طبق قانون برنامه هفتم توسعه و دستورالعملی که تاریخ ابلاغ آن ۱۳۹۸/۶/۲۸ می‌باشد، سهامداران بانک‌ها موظف گردیده‌اند ظرف مدت مقرر نسبت به اخذ مجوز بانک مرکزی اقدام و یا سهام مازاد خود را واگذار نمایند، در غیر این صورت نسبت به سهام مازاد، فاقد حقوق مالکیت بوده و حق رأی سهام مازاد بر مجوز ارائه شده از سهامدار سلب و به وزارت امور اقتصادی و دارایی تفویض و درآمدهای سود سهام توزیع شده مشمول مالیات با نرخ ۱۰۰ درصد می‌گردد. دراین‌خصوص اقدامات انجام شده توسط شرکت منجر به نتیجه نگردیده و در جریان پیگیری است. اظهارنظر این سازمان در اثر مفاد این بند، مشروط نشده است.

۱۸- ابهام نسبت به پیامدهای آتی دعاوی حقوقی

در شرکت فرعی مبدل خودروی پاک در سال‌های ۱۳۹۸ و ۱۳۹۹، مبلغ ۲٫۵۵۰٫۰۹۸ یورو معادل ۴۰۸ میلیارد ریال به حساب صرافی محمدتقی نام‌آور و شرکا و صرافی بابک بختیاری‌فرد و شرکا واریز شده است، لیکن صرافی‌های مذکور به تعهدات خود در این خصوص عمل ننموده که بابت موضوع مذکور اقدام به طرح شکایت کیفری علیه صرافی‌های مذکور نزد مراجع قضایی شده است. اظهارنظر این سازمان در اثر مفاد این بند، مشروط نشده است.

سایر اطلاعات

۱۹- مسئولیت "سایر اطلاعات" با هیئت مدیره شرکت است "سایر اطلاعات" شامل اطلاعات موجود در گزارش تفسیری مدیریت است.

اظهارنظر این سازمان نسبت به صورت‌های مالی، دربرگیرنده نتیجه‌گیری نسبت به "سایر اطلاعات" نیست و نسبت به آن هیچ اطمینانی اظهار نمی‌شود.

مسئولیت این سازمان مطالعه "سایر اطلاعات"به منظور شناسایی مغایرت‌های با اهمیت آن با صورت‌های مالی یا با اطلاعات کسب شده در جریان حسابرسی فرآیند و یا مواردی تحریف‌های با اهمیت است. در صورتی‌که این سازمان به این نتیجه برسد که تحریف با اهمیتی در "سایر اطلاعات" وجود دارد، باید این موضوع را گزارش کند.

همانطور که در بندهای ۳، ۶ الی ۹ و ۱۳ بخش"مبانی اظهارنظر مشروط" در بالا توضیح داده شده است، صورت‌های مالی دارای تحریف با اهمیت است. به همین دلیل این سازمان به این نتیجه رسیده است که مبالغ مندرج در گزارش تفسیری درخصوص موارد فوق نیز به‌طور با اهمیت تحریف شده است. علاوه بر این به‌شرح مندرجات بندهای ۲، ۴، ۵ و ۱۰ الی ۱۲ بخش "مبانی اظهارنظر مشروط" در بالا، در تاریخ صورت وضعیت مالی، این سازمان به‌دلیل عدم دسترسی به اطلاعات لازم نتوانسته است شواهد حسابرسی کافی و مناسب بدست آورد. از این‌رو این سازمان نمی‌تواند نتیجه‌گیری کند که "سایر اطلاعات"درارتباط با موارد فوق حاوی تحریف با اهمیت است یا خیر.

مسئولیت‌های هیئت مدیره در قبال صورت‌های مالی

۲۰- مسئولیت تهیه و ارائه منصفانه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه شرکت طبق استانداردهای حسابداری و همچنین طراحی، اعمال و حفظ کنترل‌های داخلی لازم برای تهیه صورت‌های مالی عاری از تحریف با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه، بر عهده هیئت مدیره است.

در تهیه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه شرکت، هیئت مدیره مسئول ارزیابی توانایی شرکت به ادامه فعالیت و حسب ضرورت، افشای موضوعات مرتبط با ادامه فعالیت و مناسب بودن بکارگیری مبنای حسابداری تداوم فعالیت است، مگر اینکه قصد انحلال شرکت یا توقف عملیات آن وجود داشته باشد، یا هیچ راهکار واقع‌بینانه دیگری به‌جز موارد مذکور وجود نداشته باشد.

مسئولیت‌های حسابرس و بازرس قانونی در حسابرسی صورت‌های مالی

۲۱- اهداف حسابرس شامل کسب اطمینان معقول از اینکه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه شرکت، به عنوان یک مجموعه واحد، عاری از تحریف با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه است، و صدور گزارش حسابرس که شامل اظهارنظر وی می‌شود. اطمینان معقول، سطح بالایی از اطمینان است، اما حتی با انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی ممکن است همه تحریف‌های با اهمیت، درصورت وجود، کشف نشود. تحریف‌ها که ناشی از تقلب یا اشتباه می‌باشند، زمانی با اهمیت تلقی می‌شوند که به‌طور منطقی انتظار رود، به تنهایی یا در مجموع، بتوانند بر تصمیمات اقتصادی استفاده‌کنندگان که بر مبنای صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه شرکت اتخاذ می‌شود، اثر بگذارند.

در چارچوب انجام حسابرسی طبق استانداردهای حسابرسی، بکارگیری قضاوت حرفه‌ای و حفظ نگرش تردید حرفه‌ای در سراسر کار حسابرسی ضروری است، همچنین:

- خطرهای تحریف با اهمیت صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه شرکت ناشی از تقلب یا اشتباه مشخص و ارزیابی می‌شود، روش‌های حسابرسی در برخورد با این خطرها طراحی و اجرا، و شواهد حسابرسی کافی و مناسب به عنوان مبنای اظهارنظر کسب می‌شود. از آنجا که تقلب می‌تواند همراه با تبانی، جعل، حذف عمدی، ارائه نادرست اطلاعات، یا زیرپاگذاری کنترل‌های داخلی باشد، خطر عدم کشف تحریف با اهمیت ناشی از تقلب، بالاتر از خطر عدم کشف تحریف با اهمیت ناشی از اشتباه است.

- از کنترل‌های داخلی مرتبط با حسابرسی به‌منظور طراحی روش‌های حسابرسی مناسب شرایط موجود، و نه به قصد اظهارنظر نسبت به اثربخشی کنترل‌های داخلی گروه و شرکت، شناخت کافی کسب می‌شود.
- مناسب بودن رویه‌های حسابداری استفاده شده و معقول بودن برآوردهای حسابداری و موارد افشای مرتبط ارزیابی می‌شود.
- بر مبنای شواهد حسابرسی کسب شده، در مورد مناسب بودن بکارگیری مبنای حسابداری تداوم فعالیت و وجود یا نبود ابهامی با اهمیت در ارتباط با رویدادها یا شرایطی که می‌تواند تردیدی عمده نسبت به توانایی گروه و شرکت به ادامه فعالیت ایجاد کند، نتیجه‌گیری می‌شود. اگر چنین نتیجه‌گیری شود که ابهامی با اهمیت وجود دارد باید در گزارش حسابرس به اطلاعات افشا شده مرتبط با این موضوع در صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه شرکت اشاره شود یا، اگر اطلاعات افشا شده کافی نبود، اظهارنظر حسابرس تعدیل می‌گردد. نتیجه‌گیری‌ها مبتنی بر شواهد حسابرسی کسب شده تا تاریخ گزارش حسابرس است. با این حال، رویدادها یا شرایط آتی ممکن است سبب شود گروه یا شرکت، از ادامه فعالیت باز بماند.
- کلیت ارائه، ساختار و محتوای صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه، شامل موارد افشا، و اینکه آیا معاملات و رویدادهای مبنای تهیه صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه شرکت، به‌گونه‌ای در صورت‌های مالی منعکس شده‌اند که ارائه منصفانه حاصل شده باشد، ارزیابی می‌گردد.

شواهد حسابرسی کافی و مناسب در مورد اطلاعات مالی شرکت‌های گروه یا فعالیت‌های تجاری درون گروه به‌منظور اظهارنظر مناسب نسبت به صورت‌های مالی تلفیقی و جداگانه شرکت کسب می‌گردد. حسابرس مسئول هدایت، سرپرستی و عملکرد حسابرسی گروه است. مسئولیت اظهارنظر حسابرس، تنها متوجه حسابرس است.

افزون بر این، زمانبندی اجرا و دامنه برنامه‌ریزی شده کار حسابرسی و یافته‌های عمده حسابرسی، شامل ضعف‌های با اهمیت کنترل‌های داخلی که در جریان حسابرسی مشخص شده است، به ارکان راهبری اطلاع‌رسانی می‌شود.

به علاوه، یادداشتی مبنی بر رعایت الزامات اخلاقی مربوط به استقلال به ارکان راهبری ارائه می‌شود، و همه روابط و سایر موضوعاتی که می‌توان انتظار معقولی داشت بر استقلال اثرگذار باشد و در موارد مقتضی، تدابیر ایمن‌ساز مربوط به اطلاع آنها می‌رسد.
از بین موضوعات اطلاع‌رسانی شده به ارکان راهبری، آن دسته از مسائلی که در حسابرسی صورت‌های مالی دوره جاری دارای بیشترین اهمیت بوده‌اند و بنابراین مسائل عمده حسابرسی به شمار می‌روند مشخص می‌شود. این مسائل در گزارش حسابرس توصیف می‌شوند، مگر اینکه طبق قوانین یا مقررات افشای آن مسائل منع شده باشد یا، هنگامی که در شرایط بسیار نادر، سازمان به این نتیجه برسد که مسائل مذکور نباید در گزارش حسابرس اطلاع‌رسانی شود زیرا به‌طور معقول انتظار می‌رود پیامدهای نامطلوب اطلاع‌رسانی بیش از منافع عمومی حاصل از آن باشد.
همچنین این سازمان به عنوان بازرس قانونی مسئولیت دارد موارد عدم رعایت الزامات قانونی مقرر در اصلاحیه قانون تجارت و مفاد اساسنامه شرکت و نیز سایر موارد لازم را به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام گزارش کند.

گزارش در مورد سایر الزامات قانونی و مقرراتی شرکت ایران خودرو (سهامی عام)

سایر وظایف بازرس قانونی

۲۲- موارد مرتبط با الزامات قانونی مقرر در اصلاحیه قانون تجارت و مفاد اساسنامه شرکت به‌شرح زیر است:

۱-۲۲- مفاد ماده ۲۳۲ اصلاحیه قانون تجارت درخصوص ارائه صورت‌های مالی و گزارش فعالیت هیئت مدیره به بازرس در موعد مقرر رعایت نگردیده است.

۲-۲۲- پیگیری‌های شرکت جهت انجام تکالیف مقرر در مجمع عمومی عادی سالیانه مورخ ۳۱ تیر ۱۴۰۳ صاحبان سهام، درخصوص موارد مندرج در بندهای ۲، ۳ الی ۱۱، ۱۶، ۱۷، ۱-۲۲ و ۲۵ این گزارش و همچنین جبران زیان انباشته با استفاده از ظرفیت موجود در ماده ۹۰ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی و قوانین مربوطه، انتقال اسناد مالکیت املاک مندرج در یادداشت توضیحی ۱۳-۱۵ به‌نام شرکت و رفع کامل تعهدات ارزی (کاتد مس صادراتی)، به نتیجه نهایی نرسیده است.

۲۳- طبق یادداشت توضیحی ۳-۴۹ و تأییدیه مدیران طی سال مالی مورد گزارش، معاملات موضوع ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت انجام نشده است. ضمناً به نظر این سازمان سایر معاملات با اشخاص وابسته از نظر تعیین نرخ معاملات فی‌مابین و شرایط تسویه آنها، براساس روابط تجاری خاص شرکت‌های گروه ایران خودرو انجام شده است.

۲۴- گزارش هیئت مدیره، موضوع ماده ۲۳۲ اصلاحیه قانون تجارت و ماده ۴۹ اساسنامه، که به‌منظور تقدیم به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام تنظیم گردیده، مورد بررسی این سازمان قرار گرفته است. با توجه به رسیدگی‌های انجام شده و با در نظر داشتن موارد مندرج در بندهای ۳، ۶ الی ۹ و ۱۳ مبانی اظهارنظر مشروط، نظر این سازمان به موارد با اهمیتی که حاکی از مغایرت اطلاعات مندرج در گزارش مذکور با اسناد و مدارک ارائه شده از جانب هیئت‌مدیره باشد، جلب نشده است.

سایر مسئولیت‌های قانونی و مقرراتی حسابرس

۲۵- ضوابط و مقررات وضع شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار در چارچوب چک‌لیست‌های ابلاغ شده آن سازمان، به‌شرح زیر رعایت نشده است:

ردیف	شماره بند و ماده	شرح
	دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات	
۲۵-۱	بند ۱ و ۲ ماده ۷	افشای صورت‌های مالی و گزارش تفسیری مدیریت سالانه حسابرسی شده شرکت اصلی و تلفیقی گروه و گزارش هیئت مدیره به مجمع، حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع عمومی عادی.
۲۵-۲	بند ۴ ماده ۷	افشای صورت‌های مالی و گزارش تفسیری مدیریت اجمالی ۶ ماهه حسابرسی شده شرکت، حداکثر ۷۵روز بعد از پایان دوره مالی ۶ ماهه.
۲۵-۳	جزء (۱) و (۲) بند ۱۰ ماده ۷	افشای صورت‌های مالی سالانه و میان‌دوره‌ای ۶ ماهه حسابرسی شده شرکت‌های تحت کنترل (فرعی) در موعد مقرر.
	دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار	
۲۵-۴	بند ۳ ماده ۱۱	حداقل حقوق صاحبان سهام نسبت به کل دارایی‌ها به میزان ۱۵ درصد.

ردیف	شماره بند و ماده	شـــرح
	دستورالعمل حاکمیت شرکتی	
۲۵-۵	ماده ۸	ارائه گزارش واحد حسابرسی داخلی در رابطه با ارزیابی کنترل‌های داخلی هر سه ماه به هیئت‌مدیره.
۲۵-۶	بند ۲ ماده ۱۳	معرفی نماینده عضو حقیقی اعضای هیئت مدیره در شرکت‌های فرعی و وابسته.
۲۵-۷	تبصره ۲ ماده ۱۴	اکثریت اعضای کمیته‌ها باید عضو مستقل خارج از هیئت‌مدیره باشند (اعضای کمیته انتصابات آقایان پیرمحمدی، الهی شکیب و شفیعی که بدون همگی عضو هیئت‌مدیره می‌باشند).
۲۵-۸	ماده ۲۸ و تبصره آن	ممنوعیت تملک سهام شرکت اصلی توسط شرکت‌های فرعی گروه.

۲۹ تیر ۱۴۰۴ **سازمان حسابرسی**

محمد ابراهیم اسکندری **اسحاق نوری**